

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus*

Global utbredelse

Sammenlignet med grankorsnebb, har furukorsnebb en langt mer snever utbredelse. Den hekker i Skandinavia, Finland, nordlige deler av Russland, langs kysten ved Østersjøen og sporadisk i Danmark og Tyskland.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Furukorsnebb er mer knyttet til furuskog enn de andre korsnebbartene (se: grankorsnebb og båndkorsnebb). Bortsett fra i hekketiden, kan både gran- og furukorsnebb forekomme i samlede flokker. Artene kan lett forveksles med hverandre, men furukorsnebb er noe større enn grankorsnebb. I tillegg har furukorsnebbene et kraftigere nebb (like høyt som langt), da furukonglene er betraktelig hardere og dermed vanskeligere å få opp sammenlignet med grankongler (se også Olsen (1991) for en sammenligning av de to artene). I de nordligste delene av Norge og på ytre deler av Vestlandet (områder der furu dominerer barskogene), er furukorsnebb den vanligst hekkende korsnebbarten. Særlig i Troms og Finnmark er det grunn til å tro at hekkende furukorsnebb forekommer i langt større omfang enn tidligere antatt. Dette kan henge sammen med en lavere takseringsaktivitet i disse områdene. I gode kongleår rapporteres det derimot ofte om store korsnebb-flokker som også består av mange ungfugler. Disse ungfuglene har ofte et nebb som er så lite utviklet at de sannsynligvis nettopp har forlatt reiret. En kan derfor med en viss sikkerhet anta at furukorsnebbene har hekket i det området de registreres i.

Furukorsnebb bygger reir i glissen furuskog. Som oftest bygges reiret helt i toppen, men det kan også plasseres lenger nede på sidegreinene. Ytterst i Øygarden, utenfor Bergen, bygger furukorsnebbene reir i buskfuru. Her ligger reiret bare et par meter over bakken. Slike furuer er likevel svært tettvokste, så selv om reiret ligger lavt, er det nærmest umulig å se fra utsiden av treet. Reir i vanlig furu er derimot ikke alltid så godt skjult.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Frøproduksjonen hos furu kan som kjent vise store variasjoner fra år til år. Følgelig vil også antall furukorsnebb som hekker i Norge variere til enhver tid. Selv om også andre frø inkluderes i dietten, er det hovedsakelig produksjonen av furufrø som påvirker hvor furukorsnebbene slår seg ned. Et estimat på 10.000-100.000 hekkende par i Norge er basert på observasjoner fra flere ornitologer. Tallet er usikkert (se grankorsnebb), men burde likevel gi et realistisk bilde av populasjonsstørrelsen i Norge.

Som hos de andre korsnebbartene, er bestandsutviklingen hos furukorsnebb vanskelig å forutsi. Det ser ikke ut til at antall furukorsnebb har forandret seg noe nevneverdig i Norge, i hvert fall ikke de siste 20 år. Den intensive granplantingen på Vestlandet de siste årene, der løvskog og furu erstattes av gran (se også Larsen 1991), kan derimot tenkes å påvirke hekkebestanden i disse områdene. Framtidige takseringer vil kunne gi et svar på dette.

Hekkebiologi

Bare et fåtall detaljerte studier av furukorsnebb-reir finnes. Dette skyldes trolig at funn av slike reir hører til sjeldenhetene. De studier som finnes (bl. a. Olsson 1960, Spjøtvoll 1972), viser for øvrig at furukorsnebb skiller seg svært lite fra grankorsnebb angående hekkebiologi. Vanligvis forlater ungene reiret på et tidspunkt som sammenfaller med furukonglernes modning (konglene åpnes). Det er, som hos grankorsnebb, funnet reir også på helt andre tider av året. En kan lure på hvordan unger med uutviklet nebb fra et høstkull klarer å få ut frø fra de grønne og seige høstkongene. Selv voksne fugler bruker lang tid på å få ut frøene fra slike kongler (Tombre 1989).

Eggene til furukorsnebb er noe større enn grankorsnebbens, men ellers er de svært like av utseende (hvite, med en svak tone av blått eller blågrønt, dekket med rødbrune flekker). Også her er det hunnen som står for det meste av reirbyggingen, og hun ruger også eggene alene.

Trekkforhold

Korsnebb kan fly over svært store avstander, og invasjoner til Storbritannia fra Skandinavia er ikke uvanlig (Nethersole-Thompson 1975). Sent om høsten og om vinteren kan store flokker av «selskapelige» furukorsnebb sees på vestkysten av Norge. Etter hvert minker de i antall når hekkingen tar til. Noen drar sannsynligvis østover inn i landet (kanskje lenger øst til Sverige og Finland?), mens andre kanskje drar vestover til Storbritannia. Noen blir likevel igjen for å hekke. Noe typisk trekkmonster mellom sommer og vinter er det forøvrig ikke.

Ingunn Tombre

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus*

98 ● Konstatert hekking

134 ● Sannsynlig hekking

181 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

